

ב"ה

לקט יחידויות

תש"י – תשי"א

תשורה מהתוועדות חסידים
יום הבהיר כ"ח סיון ה'תשפ"ג
– שנת הקהל –

פתח דבר

בקשר ליום הבהיר כ"ח סיון הבעל"ט – יום מלאות פ"ב שנה ליציאתם של כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע מן המיצר דעמק הבכא האירופאי, והגעתם צלחה ל"חצי כדור התחתון", שאז התחילה תנופה חדשה בהחזקת והפצת היהדות – הננו מוציאים לאור "לקט יחידויות" מהשנים תש"י-תשי"א.

ואנו תפילה אשר תיכף ומיד יקויים "מקדש מלך עיר מלוכה, קומי צאי מתוך ההפכה, רב לך שבת בעמק הבכא, והוא יחמול עליך חמלה", ומלכנו בראשנו והוא יגאלנו.

המו"ל

ועש"ק שלח כח סיון, מבה"ח תמוז ה'תשפ"ג - שנת הקהל
קכ"א שנה להולדת כ"ק אדמו"ר

צילום הגהת יחידות הת' יוסף ישראל זלמנוב מיום י"א תמוז תשי"א

חובה כביק של ד"ר אהרן של

כ"ה
 י"א תמוז, ה'תשי"א.
 בערכ
 כשעה שמונה וחצי / נכנסתי עם אבי-שי' ליחידות.
 כשנכנסתי לתוך ראיית הסחוק קל עבר בשפתיו הקדושים.
 אחריו, לו, אי"ה מיטוואך, סאר איר אוועק אין קעמט אבודה און איר וועל דארטן פאר-
 בלייבן עטליכע וואכן (סאל את אבי-שי' ווי לאנג וועל איר דארטן זיין ענה לו אבי-
 ועס וואכן צוויי סעקס) און ס'וועט זיין ס'יין ו' וס'תולדת ס'י' ס' גחם אב' כיד איר
 1933 א' אריינגעקומען בעסטן א ברכהו (סאל כמה שנים יהי' לי עניתה לו 1933 ס'נים-
 עש והוא רטט את זה)
 אחר לי, דר' ווייסס דאך אז אלע מצות הייבן זיין אן צו דרייצן יאר מדאורייתא נאר
 וואס דען די רבנן האבן געזאגט אז פון פריען הייבט זיך אן גלויבס די כשרונות פון
 קינד, נאר איין מצוה הייבט זיך אן מדאורייתא פון צוועלף יאר מופלא סמוך לאישט
 1933 ווי אלע אנדער מצוה פון דרייצן וואס זיין נדרים וואס איז דער ענין פון נדר
 1933 ענין פון נדר איז-דאס וואס ס'סאר מיט סאר מען דאך נים נאר 1933 דאכן וואס
 1933 מעג מאכט ער א נדר און אסדר דאס אירן אירן זיך. וואס איז דער מוסר השכל פון
 דערפון דאס וואס ס'מאנט פון חסידים אז נים נאר וואס זיי ואלן זיך פירן על פי
 1933 נאר אירן אירן לפנים מזרח הדין ווי דער רבי האט געזאגט וואס ס'סאר נים סאר מען
 יארנדים נאר אפילו די וואכן וואס ס'מעג סאן דארף מען זיך אויך באטראכטן צי מען
 דארף וואס טאן צי נים 1933 אן די ווערט צוועלף יאר וואס ביי דיר איז סודן
 איר זיך נדר ואלסטן זיך היטן נים נאר איין די ענינים וואס ס'סאר נים סאן.
 1933 אפילו איין די ענינים וואס ס'מעג זיי טיין, די פארטס דאך יעצט איין קעמט וואס
 1933 ס'מייע ויין אויף זיינע דארטיגע חברות מאכען זיי סאר גאנצע חבילות ס'לה"ס געהענעט,
 1933 וואס ס'פארטונען איר פירן ואלסט זיין געזונט אין גוף און זיין געזונט אין די
 1933 און ואלסט קעמען געזונטערהייט און דאן ואלסט זיך באווייזען, וועט מען ווערן
 1933 די האסט אויפגעטאן. **צו וואס זיין א חינוך, וילט אן א אונז**
 און זי' אסר לאדמ"ר שלים א כי אני חורר, כתיבתו בע"פ ועשה אני מטלים ליום התולדת
 שלי' חס' ב"ק, וציוה אדמ"ר שלים א שאחזור לפניו את הפרק ב' של ב"ק, וקחתלו לומר, אכל
 גמגמי מעט בלונני, וזוהן ואמר, די האסט זיין טרמא דאורחא, אי"ה אז די וועסט קומען ב"ק
 וולסט סאר מיר וואגען דעם פרק ד' בע"פ. **ח"כ אמר, לו נעמסט דאך מיט סחמסא-א ס'דור**
 און א חוסל, ואלסטן מיטנעמען א חזיון אויך, גויב די האסט זיך כיד איצט נים אויך געפירט
 איין יעצט פון צוועלף יאר, אן ואלסטן סענען אן אויך סאן מיטנעמען מיט זיך איין וועג
 א חזיון

צו וואס זיין א חינוך, וילט אן א אונז
 און זי' אסר לאדמ"ר שלים א כי אני חורר, כתיבתו בע"פ ועשה אני מטלים ליום התולדת
 שלי' חס' ב"ק, וציוה אדמ"ר שלים א שאחזור לפניו את הפרק ב' של ב"ק, וקחתלו לומר, אכל
 גמגמי מעט בלונני, וזוהן ואמר, די האסט זיין טרמא דאורחא, אי"ה אז די וועסט קומען ב"ק
 וולסט סאר מיר וואגען דעם פרק ד' בע"פ. ח"כ אמר, לו נעמסט דאך מיט סחמסא-א ס'דור
 און א חוסל, ואלסטן מיטנעמען א חזיון אויך, גויב די האסט זיך כיד איצט נים אויך געפירט
 איין יעצט פון צוועלף יאר, אן ואלסטן סענען אן אויך סאן מיטנעמען מיט זיך איין וועג
 א חזיון

תש"י

א

ד' אייר תש"י
להת' דובער יוניק¹
[במענה על כך שיש שינויים כו' בעבודה הרוחנית – אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

למעלה יש שינוים ולמטה לא תהי' שינוים, זהו החסרון אצל כמה מהבחורים, שהם חושבים אודות עצמם יותר מידי. צריכים לחשוב על הזולת לכל הפחות א שעה בכל יום – כי זה הי' אחת מדרישות הרבי בשיחותיו מכתביו וכו' אף טאן מיט יענעם. אייך האט דער רבי גענומען אף זיינע פלייצעס אבער מדארף טאן, טאן אליין.

כשנופלת מחשבה אודות עצמו ורואים שזה מבלבל מעבודה מגביר המ"ש וכו' צריכים לדחותה. ואם אין במה לדחות המ"ש, כי מצבו אינו כדבעי זכיר לעצמו ההכרח להתעסק בטובת זולתו ולחשוב אודות הזולת איך להועיל לו.

צריכה להיות התבוננות בתפלה ביחוד, כיון שכך כתב לו כ"ק אדמו"ר הכ"מ במכ', אליו. ויש לקשר ההתבוננות עם פיה"מ שמתפלל. ולדוגמא בפסוקי דזמרה – שלומד הוא עתה המשך משכני תש"א, ביאר הפסוק הללו את ה' מן השמים. ובברכת ק"ש צריכה להיות ההסתכלות.

ההתבוננות שבתפלה אין צריך להיות מאמר שלם בפעם אחת, די בענין אחד. וגם אם לכאורה אין זה שייך – ההתבוננות במה שלמד קודם התפלה – לפיה"מ ולא חשיב זה הפסק, כמו ששאלתי אצל כ"ק אדמו"ר הכ"מ עס איז דא גלייך ווי מח"ז כי זרה הרי פי' זרה באותו מקום וענה לא. וזה גופא צריך להיות באותן מקומות שמותר ע"פ גלה להפסיק, שלא ישהה זמן כדי לגמור את כולו כו'.

הסביר באיזה אופן צריכים ללמוד כדי להבין היטב [והביא] דוגמא [מ]"חזקת הבתים".

אייך האט דער רבי געגעבן ארבעט אויפן גאנצן לעבן.

---

1. הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר. חלקה נדפס בלקו"ש חל"ג ע' 292 ואילך, ובשלימותה בתורת מנחם ח"א ע' 225.

דיבר אודות...² כשתעשו עם הזולת זה גופא יעזור לכם בהתבוננות שלכם. וכל' אדה"ז נעשו מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה (נתבאר דיוק הל' אלף ככה בלקו"ת לג' פרשיות ר"פ בראשית) שלמדנו מזה שתיים: שבכ"ז צריך להתבונן, כי המוח ולב מצ"ע אף שזכים הם כמה פעמים ככה בכ"ז צריך פעולה בהם (שימני כחותם תר"ץ, השם נפשנו השי"ת, ועוד), שכשמתבונן משיג בקל ובעומק יותר ופועל יותר.

הבטחה נוספת מהרבי אשר כשתעשו בכל אלו הענינים אז – הרבי – מבטיח – בכמה משיחותיו – אז יצליחו בגשמיות וברוחניות.

ב

כ' סיון תש"י להת' דוד רסקין³
(א) שלא לחשוב בזה עכשיו (ב) ללמוד עם אחרים, טוב יותר עם בחורים (ג) לאמר ק' תהלים עפ"י הסדר בכל יום ק' אחר נוסף על השיעור⁴.

אפי' אם אין יודעים ענינים שלמים בדא"ח, יכולים לחשוב אות ממאמר. ובאמצע התפלה לחשוב זה שחשבת קודם התפלה. ולא חשיב זה הפסק, כמו ששאלתי אצל כ"ק אדמו"ר הכ"מ וענה שלא חשיב הפסק.

לחשוב הרבה פעמים ענין א' – זהו נוגע לתכונות הנפש אם יש חיות מהרבה פעמים.

כדי להבין צריכים ללמוד לא פחות מארבעה פעמים אבל לתפלה אפשר שיהי' די בפעם א'.

מכל ענין יש למצוא בכך בעבודה לדוגמא מאמר זה: כי כל בשמים ובארץ גה"ת וגע"ה, וצדיקים עולים ג"פ בכל יום, ואפי' מדריגות הג"ע היותר גבוהים, וכ"ז הוא רק זיו והארה. אבל ע"י תורה ומצות ממשיכים עצמות א"ס. ויהי' הבכך מכ"ז שצריכים להחמיר לתורה

2. יהודי א' שהת' הנ"ל מתעסק בקירובו ליהדות.

3. הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר.

4. תשובות על ג' ענינים ששאל.

ומצות בכל כח ועוז. ואח"כ באמצע התפלה כשנחלש החיות שהי' יכול עוד הפעם לחשוב זה, כמו בויברך דוד באמרו כי כל בשמים ובארץ.

אם אין חיות עצה לזה לצייר את תמונת כ"ק אדמו"ר כאילו עומד כנגדו ואומר את המאמר.

תניא ללמוד קודם התפלה זהו סגולה לפתוח המוח והלב כי תניא מגלה איתן שבנשמה.

לחזור המאמר עם האותיות זהו נוגע להתקשרות ולא לתפלה.

לקרוא בתורה זהו ג"כ סגולה.

כשהולכין ברחוב טוב לחשוב מאמר שכבר חשבת.

ג

ר"ח תמוז תש"י להת' דוד רסקין⁵
זהו כתוב במדרש שאם לומדים עם אחרים צריכים תחילה ללמוד לעצמו ארבעה פ'. בודאי כן הוא גם כשלוּמדים איזה מאמר, לידע, צריכים לא פחות מארבעה פ', ולתפלה אפשר שיהי' די בפעם א'. זהו נוגע להתפיסא אם יכול לתפוס את הענין בפעם א' או ב' או ג'. גם אם אין מבין עדיין כל הפרטים, אפי' אם אין מרגישים דבר, מ"מ, צריכים לחשוב דא"ח, כי בודאי יפעל. ועכשיו הוא הולך בעינים סגורות אבל השמש זורח.

מכל אות יכולים לעשות בכך. פארשטיין א אות (פרק) פון א מאמר און מאכין א בכך וואס האט זיך גירעט אין אות השכלה או עבודה, והוא טוב יותר מכשכל האתיות הם בהתגלות. כמשל כשרוצים לעשות נקב, עושים ע"י דבר דק כמו מחט וכדומה, ולא באצבע שהוא רחב, כן הוא כשרוצים לפעול צריכים לעשות בכך. ובמשך הזמן בעה"ת יפעל ויכול לחשוב באמצע התפלה גם אם לא נתרגש כלום קודם התפלה, כי הלא בינתיים ענה אמן יהא שמה רבא וכו' וגם יכול להיות שעתה יבין מזה שכבר התעסק בזה המאמר.

5. הוגה ע"כ כ"ק אדמו"ר.

ובכלל צריכים להיות בשמחה מזה שזכה לראות כ"ק אדמו"ר הכ"מ ומזה שעזר השי"ת שנמצאים בישיבה ולא צריכים לחשוב אודות גשמיות, ולא להיות ארופגיפאלן בא זיך, כי זהו רפואה וצריכים לקחת במעט, כמשל רופא כתב לא' רפואה לקחת טיפול והחולה לקח כל הרפואה בפ"א. צריכים להיות בשמחה, כי הלא טבע הטוב להטיב. בודאי צריכים לדאוג על מה שאינן עושים כדבעי וצריכים יותר לעשות, אבל לא לדאוג תמיד ע"ז. וגם להיות בשמחה מזה שבכל יום הוא קרוב יותר לגאולה האמיתית במהרה בימינו.

הבחורים שבשאר הישיבות צריכים לקרבם באופן שיבואו שני פעמים בשבוע לפחות פ"א וללמוד עמהם דא"ח.

ד

ב' דר"ח תמוז תש"י להת' אלי' גרוס⁶
שאלה: מהו הטעם שכ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע הי' כותב לאשה קודם "ברכה" ואח"כ "שלום", בשינוי הסדר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: וייל עס האט קיין ארט ניט צו זאגן שלום צו פרוי, און שלום וייל מען ניט אוועקנעמען, האט דער רבי משנה געווען דעם סדר.

ה

י"א מנ"א תש"י הת' יואל כהן
[הייתי אתמול אצל כ"ק שליט"א ומסרתי לידו פ"נ עבור... ולבסוף עבור... שסובלת על הלב והרופאים ציוו להיזהר. זה הנוסח שכתבתי.]

הוא לקח ממני הפ"נ וקרא אותו משך זמן (כמה מינוטין) ואמר:
דיינע מרה שחורה'ס, ס'איז מסתמא אלץ כשורה. ואמרת לי לו – אבער וועגן די הארץ. ואמר – סובלת על הלב? אז עפעס א ד"ר אין א"י זאג עפעס אזאג געטאן מאכסטו דא א גנצע טומל, אז מ'ציט אן

6. הוספות לשיחור"ק תש"י.

אויף זיך די מרה שחורה פון דער גאנצער וועלט, דער ד"ר האט געהייסן היטן זיך דארף מען זיך היטן וועט זי זיין געזונט. אח"כ שאל אצלי באיזה תקופה הוא ההריון (היינו באיזה חודש), ואמר לי וועסט פרעגן און מודיע מיר.

ו

י"א אלול תש"י

א' נכנס אל כ"ק אדמו"ר שליט"א ל'יחידות', וביקש ברכה להיות מקושר אל כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתקשרות אמיתית. וענה לו, שכאשר יקיים את מה שהוא מבקש ממנו, 'וועט דאס זיין די בעסטע התקשרות, וואס איר וועט זיין מקושר מיט דעם רבי'ן דורך מיר'.

ז

ט"ו אלול תש"י

לא' שעומד לפני גיוס לצבא⁷ ישנו מכתב מהרבי לחיילים יהודים, ובו כותב, אשר בחיי האדם ישנם מאורעות שונים שהאדם צריך לעבור אותם, ולדוגמא, עבודת הצבא, וכיוצא בזה, וצריך לידע שמאורעות אלו אינם אלא למשך זמן ("צייט-ווייליקע זאכן"), ואחר-כך חולפים הם, ואילו עניני התורה ומצוות נצחיים הם, שנשארים בתמידות.

יהודי צריך תמיד להיות דבוק בהקב"ה – על ידי זה שמקיים את עניני התורה ומצוות שנתן הקב"ה לנו.

הרבי מציע במכתבו, שכל חייל יהודי יאמר בכל יום קאפיטל תהלים.

ובכן: נוסף לכך שבודאי תקפיד להניח תפילין – תשתדל גם לומר תהלים, ללמוד פסוק חומש עם פירוש רש"י, ולקרוא מאמרים בעניני אמונה (באיזה שפה שיהי' לך קל יותר).

ועל ידי זה ישמור אותך השם יתברך בכל מקום של סכנה, ויחזיר אותך בשלום, בריא חזק ושלם.

7. תורת מנחם ח"א ע' 227.

ובעומדנו בחודש אלול, הנני לאחל לך כתיבה וחתימה טובה.
[טרם צאתו הורה לו כ"ק אדמו"ר שליט"א, שיכתוב אליו ממקום שהותו בצבא].

ה

כ"ה אלול תש"י להתי' צבי הירש גנזבורג⁸
[כאשר נכנסתי ישב כ"ק אדמו"ר שליט"א ליד השולחן פניו למזרח, הי' לבוש בגדו העליון - הקצר - וכבעו השחור על ראש קדשו.

בהכנסי נשארה הדלת פתוחה. כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לי שאסגור את הדלת. סגרתי הדלת ואגש לכ"ק שליט"א והגשתי לידו הק' את הפ"ג, בו הודעתי כי ביום הש"ק ימלאו לי כ"ב שנה ובקשתי ברכה.

בלקחו את הפ"ג מידי הי' פניו רציניים מאד. ויקראהו בשים לב. הקריאה ארכה זמן רב בערך השורה היחידה אשר כתבתי.

ויגיבה עיני קודשו ויבט אלי ויואיל לאמר:]

נו, זאלסט וואקסן א חסיד - ויפסיק רגע - א ירא שמים און א למדן.
דעם רבי'נס ברכות זאלען מקוים ווערן, און א טייל פון דעם רבי'נס ענינים וואס דער רבי האט געוואלט דורך פירן זאל ער דורכפירן דורך דיר.

במשך פון דעם יאהר זאל מען דיר מציע זיין א גוטע הצעה וועגן א שידוך און זאלסט זיך מסתדר זיין (ווי עס דארף זיין).

דעם טאג וועסטו מסתמא אוסניצן אויף לערנען דעם רבי'נס מאמר פון ג' סליחות.

מסתמא וועסטו מארגן פארן אויפן ציון.

אמרתי שאם צריכים לנסוע אסע.

8. 'דיוקנו של חסיד'.

ויאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:

זאלסט פארן און זאלסט דערציילן דעם רבי'ן אלץ אזוי ווי דא.
שאלתי האם לכתוב פ"נ ויענני בוודאי. גם שאלתי האם להניח את
הפ"נ על הציון ויענני בחיוב.

גם אמר: כשתהי' על הציון תספר לכ"ק אדמו"ר כי סדרת חלק
מהמאמר דר"ה. דו האסט געזעצט א טייל פון דעם ראש השנה'דיקן
מאמר אויך? זאלסט דאס דערציילן דעם רבי'ן.

כאשר אמר שאלמוד המאמר דג' דסליחות הרגשתי כי התיישב
בדעתו הק' אם לצוות עלי ללמוד את המאמר דר"ה או המאמר דג'
דסליחות. ויאמר: דעם מאמר פון ג' דסליחות, בהדגשה.

תשי"א

ט

ב' מרחשון תשי"א
להת' משה לברטוב⁹
שאל איזה ענינים מפאריז אודות ז. בוטמאן, אודות הישיבה ואופן לימוד התלמידים הקשישים גמרא.

ביקשתי ברכה עבור המשפחה ברוסלאנד וציוה לכתוב השמות ונתן לי עופרת, ואמר שיקרא זה בהיכל כ"ק אדמו"ר (וכפי שהנני זוכר שכונתו הק' הי' בחדר היחידות כי כמדומה שאמר למחר) ואודות גיסי לכתוב בעלה¹⁰.

מסרתי פ"ש מזלמן ווילענקער¹¹ ואמר שרוצה לכתוב לו, שאל מדוע הנני רע תואר כ"כ וצריכים לשמור על הבריאות ואמר אודות הסדר תדבר עם ההנהלה בודאי (כשנתוודע בתחילת כניסתי שהנני בא מפאריז אמר ברוך בואכם לשלום).

י

ד' מרחשון תשי"א
להת' דוד רסקין¹²
אחר תפילת מנחה כשנכנס בהיכלו, נכנסתי אחריו וסיפרתי שקיבלתי מכתב ממך¹³ ושאתה כותב ששלום אמי הוטב. אמר: ברוך השם.

חשבתי בעצמי כשעמדתי בהיכלו אם לשאול בנוגע למכתב, אם כבר הי' מענה אם לא. ופתאום שאל אצלי כ"ק אד"ש: מה כותב עוד אביך? ואמרתי לו שאתה שואל אם כבר הי' מענה על מכתבך או לא. ואמר כ"ק אד"ש שעדיין לא ענה, מצד שהי' עסוק בהפני"ם [מחודש תשרי], ועוד. ואי"ה כשיענה על מכתבים יענה גם לך.

9. תשורה מטוסוב, תשס"ט.

10. כנראה אשר כשכתב הפ"ג, ידע לכתוב בלשון "ברכה עבור אחותי" וכיו"ב, אך לא הי' ברור לו הלשון שכותבים עבור גיסו, וע"ז הורה לו לכתוב "בעלה".

11. הר' שניאור זלמן וילנקין.

12. תשורה כץ, תשע"ט.

13. מאביו, הר' יעקב יוסף.

ושאל אצלי כ"ק אד"ש אם לא מזכיר אתה במכתבך אודות מה שהוא כותב לך, שחפץ ליתן לך א טיכעלע פון דעם רבי'ן דעם שווער, ומחכה למענה ממך באיזה אופן ליתן לך, אם ליתן לי ואני אשלח לך. ואמר עוד כ"ק אד"ש, שהשופר של אביו נ"ע הי' אצלו – זה אמר בפנים שוחקות – ונראה שהי' קשה לך ליתן את השופר – "עס איז געווען א אתכפיא בא אייער פאטער אף צו געבן דעם שופר", ומבקש אתה איזה חפץ מכ"ק פון רבי'ן. וכשיהי' לי מענה על זה אז – אמר לי – שאומר לו, "וויילע וואס ווייטער ווערט זי (היינו הטיכעלע) קלענער און קלענער. בכלל אמר כל זה בלשון חיבה.

יא

ט' מרחשון תשי"א
להת' נתן גוראר'י
בענין שהייתי אצל כ"ק אד"ש:

סיפרתי לו קודם אודות השתדלות של האבא יחי' אודות סידור לימוד דא"ח ברבים, וכן אודות נסיעת ברל יחי' לכאן.

ואח"כ התחיל לומר שהוא כבר רצה להגיד לי שאכנס אליו, אך מכיון שנכנסתי בעצמי (איז אוודא גוט?). ודיבר בענין שעלי לקחת על עצמי לימוד דא"ח. וקודם שאלתי אותו מה הכוונה בזה, וענה כי הכוונה פשוט, ללמוד דא"ח בקביעות ולעשות סדר בזה. כי להיות שאהי' פה עוד שנה או עוד יותר כאן, עלי לקחת בזמן היותי כאן ללמוד דא"ח. ואין כוונתו בשלילת לימוד הנגלה כמו שהי' פעם אצל שפיץ חב"ד, שלא צריך להיות ככה, ואינו יודע אם בכלל הי' ככה. והסדר בזה תלוי בכל אחד כפי הכשרונות והחושים, ולכן אינו יכול ליתן לי סדר בזה.

את החסידות של רבינו הכ"מ מוכרחים ללמוד כדי לחזק את ההתקשרות, וכן כל הענינים הכרוכים בלימוד החסידות כמו עבודת התפלה וכן אמירת פרקי תהלים. וענית לי ע"ז שבודאי אקח את זה על עצמי.

ואמר: ואודות הזמן דארף מען בעטען אצלו ית' שיהי' הצלחה בזמן. וכשיהי' אצלי סדר בזה שאכנס אליו להגיד לו.

אח"כ דיברתי, שאלתי אותו אודות הסבר ענין מציאות וקיום. ואמר שהוא כתב הסבר ע"י¹⁴ – אם כי אין אנ"ש צופרדין כשמביאים ראי' מנגלה דתורה – כמו בהשקלים שלא נפסקה יחס היחיד לזה, והראי' שאמר משה אל תפן אל מנחתם, אלא ההסבר בזה הוא שיחס היחיד נשארה בזה שהוא מבטל תמיד א"ע בתור יחיד ופרט ונכנס ומתכלל בהכלל, וזהו הקיום. וכן גם כאן שהביטול של האור והתכללותו במקורו זהו ביטול המציאות, ומ"מ נשאר בקיומו. וכמו באורות וכלים, כי אילולא הצמצום לא הי' יכול להיות התהוות הכלים, וע"פ פשוט ההסבר הוא שעכשיו שהי' הצמצום הרי הי' זמן שלא הי' ענין האור, והי' בלי אור, זה עושה עביות בהכלים שאינם מרגישים את האור גם כשהאור מתלבש ומתאחד עמהם.

ושאלתי אותו כ"ק, מצד פנימיות הכלים? וענה שגם מצד פנימיות הכלים פעל הצמצום עיוות בזה, והוא שכמו שהוא בידיעתו ית' הרי לא שניתי ואין שום מציאות של כלים, וכמו שהוא מצד הכלים הרי פעל הצמצום שיהי' הכלים במציאות ולא יתבטלו, ומצד אור הקו המתלבש בהם פועל ביטול מציאותם והתכללות, וקיומם נשאר, כי הקיום זה ביטול המציאות. והביא את המאמר מהארון והניח על השולחן והראה כמו שכתוב בהמאמר "אבל נשארתי הי' אין ואפס וזהו קיומה".

יב

י"ג מרחשון תיש"א
 להת' דוד רסקין¹⁵
 [אד"ש] אמר לי שבערל יוניק היה אצלו¹⁶ ואמר לו [אד"ש] שיסיים הלכות שחיטה וטריפות. אם [בערל] אמר לי [על כל הנ"ל], אז לא יאמר לי [אד"ש]. ואם עוד לא אמר לי, אז יאמר לי [אד"ש]. אמרתי שחפצתי לידע פרטים. אמר כ"ק אד"ש, שלאחר שכמעט סיימתי ללמוד שחיטה, אין צריכים לעזוב. אמרתי שכבר יש אצלי 'קבלה' על שחיטה ו'הודעה' על טריפות. אמר [אד"ש] שצריכים ללמוד בערך שתיים או שלושה שבועות ולגמור. אמרתי שזה לא באפשר. אמר

14. ראה ספר המאמרים תשי"א ע' 31 ובהערה שם.

15. תשורה כץ, תשע"ט.

16. ראה יחידות מרחשון תשי"א, להת' דובער יוניק.

[אד"ש]: אז יותר מעט. ובוודאי לא יפסיד זה לתפילה וכו' ולימוד חסידות, וללמוד השיעור של תערובות בסדרי הישיבה. [ללמוד] בערך חצי יום 'יורה דעה' תערובות, וחצי יום שחיטה. אין טוב יותר מזה. כשיצאתי, איחל [אד"ש] אז בערל און איר זאלט מצליח זיין.

[במשך היחידות אמר אד"ש]: בוודאי צריכים להתחיל את התפילה במתינות, עד י' שבט. ואמר שזהו לבד ע"א¹⁷. אמרתי שעל ע"א זאת לא שאלה. אמר [אד"ש]: לא. בוודאי לא. והעיקר שלא לחשוב בזה [?] ולהיות בשמחה. אמר זאת בפנים שמחות. אמר עוד ואינני זוכר מה.

[אמרתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א ש] כשנסעתי לעליס איילנד¹⁸, דיברתי עם אחד על דבר לומר תהלים בכל יום. ואמר אדמו"ר שליט"א שבוודאי יכול אני להכניס את שמו בין העשרה ל"ט כסלו¹⁹, ובפרט שביקש ממני לרשום את שם אשתו ובני ביתו²⁰. והעיקר שלא ליקח מעות. ואם הם חפצים ליתן מעות, יכולים לשלוח אל האדרעס שבמכתב מכ"ק.

[שאלתי] אודות אלו שח"ו... לא באים אפילו בראש השנה ויום כיפור להתפלל. [ואמר אד"ש]: יש לומר להם שיאמרו 'שמע ישראל', אם אינם חפצים להניח תפילין. כי יש כאלו שאינם חפצים להניח מצד אשתו ובני ביתו. יש לומר להם שיבואו בין 12 עד 1 עד לבית הכנסת, ושם אניח להם. ויש ליקח תפילין עבור 8-7. ואם אין להם מעות, ימצאו עצה איך ליתן בלא מעות.

אמרתי מאחר שאינם חפצים מה יועיל זה להם? אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: איך הוא אצלו השכל עכשיו, ואיך הי' עשר שנים מקודם לכן? הלא יש שינוי גדול. ואיך הי' בעשר שנים על להבא? הלא בוודאי הי' שינוי. ואיזה שינוי יהי'? הלא זאת אינני יודע. ומה אם יהי' שינוחו תפילין? ואיך תהי' אצלם ה'הנחה' בעוד עשר שנים, בודאי אינני יודע. ויכול להיות שתהי' ה'הנחה' להניח תפילין, או ח"ו

17. כנראה הכוונה לאמירת פרק ע"א בתהלים, הפרק של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בשנה זו.

18. אי סמוך לחופי ניו-יורק, שם שכנו משרדי רשויות ההגירה שטיפלו גם בבקשות להארכת שהות בארה"ב.

19. ראה התוועדות ש"פ בראשית מבה"ח מ"ח תשי"א, תורת מנחם ח"ב ע' 65.

20. מהעשרה אנשים.

וכו'. ואם תהי' ה'הנחה' להניח תפילין, בודאי אז ידאגו על שלא הניחו. ואם ח"ו לא תהי' ה'הנחה' כן, לא הפסידו. מה שאין כן באם לא יניחו תפילין, ותהי' ה'הנחה' להניח, אז הפסידו הרבה מאוד. ויכול להסבירם כי המניח תפילין מאריך ימים.

ואמר לי: קענסט צוזאגן על זה עולם הבא, גן עדן.

[סיפרתי לכ"ק אד"ש ש]הייתי היום אצל...²¹ ודיברתי עמו ועמה. שאל כ"ק אד"ש מה שלומה. ואמרתי: לא כל כך טוב. [שאל כ"ק אד"ש] אם יש להם דירה מיוחדת? אמרתי: לא. ונאנח [אד"ש] מעט. שאל מהו השיטה אצלם. אמרתי שהם לא יודעים, רק זאת שאצלה כתוב²² שחוזרת חזרה לפאריז, ואצלו כתוב שחוזר לארץ ישראל. אמר [אד"ש] שזה לא סתירה, שהיא יכולה לומר שלאחר שנישאת היא חפצה ליסע לארץ ישראל.

יג

י"ח מרחשון תשי"א²³

שאלה: מהי עצה להתקשרות גם כשיש ידיעות קטנות בלימוד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: לימוד חומש עם רש"י בכל יום, עין יעקב, וללמוד גם עם א' מהת' ספר השיחות שעי"ז וועסטו ווערן באקאנט עם כ"ק מו"ח אדמו"ר ומנהגי החסידות.

מוכרח לילך לאט לאט ולא למהר ועי"ז יגיע למה ששואף.

21. א' מהבחורים שיצאו מרוסיה והתחתן לאחרונה.

22. בניירות ההגירה.

23. הוספות לשיח"ק תשי"א.

י

כ"ז מרחשון תשי"א²⁴

כ"ק אדמו"ר שליט"א שאל: איפה לומדת אחותך? וענית: ב"פאבליק סקול" (בי"ס עממי). ושאלני מדוע? וענית שאבי אינו רוצה.

ואמר כ"ק אד"ש: תאמר לאביך שבאם הוא רוצה שבתו לא תתחתן עם גוי שישלח אותה לביה"ס יהודי.

טו

מרחשון תשי"א להתי' יואל כהן

בשעה 1:00 נכנסתי לחדר כ"ק שליט"א, כ"ק שליט"א ישב במקום המיועד ליחידות (כל היום יושב במקום אחר, וליחידות יש לו מקום קבוע), ואמר לי: מ'דארף טראכטן וועגן א תכלית, אזוי ווי ס'איז פאראן א תכלית אין גשמיות, אזוי איז פאראן א תכלית אין רוחניות, מ'דארף זיך אפגעבן אויף א געוויסן ענין של לימוד, ואמר שצ"ל במקום שליבו חפץ.

ושאל: במה יש לי חוש יותר, אני אמרתי: וואס מ'וועט הייסן, ואמר: פארוואס דארף זיין אלץ בדרך גזירה, די גמרא זאגט דאך מקום שליבו חפץ. שתקתי ולא ענית מאומה, כשראה שאיני עונה, התחיל למנות דברים של דא"ח, ואמר לי לבחור באחד מאלו הדברים, ומחר לומר לו, אך דאס פטר'ט ניט פון לימוד חסידות בעיון, ניט פון עבודת התפילה, ניט פון נגלה בעיון און לגירסא.

ואמר אז מ'דארף פשוט - ווי דאס רופן אן מתנגדים - שטייגן אין לערנען.

גם אמר שהכוונה בלימוד של ס' המצוות²⁵, ניט גריבלען זיך רק בשביל ידיעות, כמובן אז פארשטיין דארף מען, כמו"כ הכוונה

24. הוספות לשיח"ק תשי"א.

25. הכוונה ל"דרך מצוותיך".

בלימוד הנגלה לגירסא, ניט גריבלען זיך, אבל ללמוד עם תוס', כי בלי תוס' אין זה לימוד כלל.

טז

מרחשון תשי"א
להת' דובער יוניק²⁶
פון וואנעט קענט איר פליסקין'ען? דורך ריווקין, דייטש? זעהט איר זאלט ניט זיין אין צייט פון עסן, הגם ס'מאכט ניט אויס. איר זאלט נעמען די מגילה פון י"ט כסלו אף אידיש, דעם רבי'נס ביאגראפיע אף ענגליש, מיט זיך אין קעשענע. ס'זאל ניט זיין קענטיג אז איר האט דאס ספעציעל געבראכט. פארשטייט זיך דאך, קיין געלט זאלט איר פאר דעם ניט נעמען. ס'זאל זיין בהצלחה, דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב²⁷.

איר ווילט נאך עפעס זאגן? ווי זאל מען מאכן? איר זאלט ענדיקן שחיטה. איר קענט זיין א גביר ניט אנקומען צו דעם, נאר דער רבי האט געמאנט א דבר שלם. דריי פערטל קענט איר, פארוואס זאלט איר ניט ענדיקן? איר קענט לערנען בערך א שעה צייט אין טאג און ניט משנה זיין דעם סדר? רעדט זיך דורך מיט הרב מענטליק'ן, אדער מיטן ראש הישיבה, פארוואס לערנט מען דווקא תערובות. אויב מ'קען מסדר זיין א כיתה פון שחיטה, שחיטה מסתמא געדיינקט איר נאך, נאר איר פראוועט עניוות. איר דארפט דורך חזר'ן. צו דורך לערנען בית יוסף און טור – דארף מען ניט, נאר שולחן-ערוך יורה דעה, שחיטה און בדיקה. וויבאלד איר האט גילערנט גמרא חולין, טור און בית יוסף, יורה דעה, און שמלה חדשה – האט דאס פארנומען א סאך צייט. דארפט איר דאס וויסן.

26. תשורה כץ, תשע"ט.

27. כנראה הוזמן לדבר במסיבת התוועדות, וע"ז הורה לו כ"ק אדמו"ר כבפנים.

יז

תחלת חודש כסלו תשי"א
 אמר ערשטנס וועגן די ענינים פון שווג כו' ללמוד אגה"ת בכל לילה
 עד היאצ"ט (יו"ד שבט) כו'.

הקאפיטל ע"א בודאי זאגט איר, חוץ מזה לאמר עוד קאפיטל א'
 בעת הילוכי ללימוד, או ללמוד תניא.

כשתפול מח' להסתכל בפאטא של אדמו"ר אם יש לי, ואם לאו ליקח
 ממרכז (לאמר בשמו שיתנו), ועניתי שיש לי, או לצייר הצורה (הק'),
 לראות שהגוף יהי' אויסגערויט, ואמר אז איר וואלט אויסגעזען
 בעסער אין גשמיות וואלט גיווען בעסער אין רוחניות.

ליקח בחור שאינו יודע ללמוד בנגלה או בדא"ח (ולהגביהו) וללמוד
 איתו, ולהיות בשמחה שזכיתי להיות תלמיד בתו"ת ולומד דא"ח,
 וואלגערן זיך צווישן חסידים, שכ"ז הוא דבר שזיכו אותי לא ביגיעה.
 ובפרט בכאן שאדמו"ר יגע עשרה שנים, שלא עשני גוי שלא עשני
 עבד שלא עשני אשה, און מ'לערנט דאך חסידות והבדילנו מן
 התועים ובמילא אע"פ שהמצב הוא בעבר לא בטוב אין זה מניעה
 לחדוה תקיעה בליבאי מסטרא דא.

כשדובר בענין ראי' במראה (ענין חיצוני), אמר בשחוק כשאביט
 בהשפיגל אראה הזקן ואהי' בשמחה, כי טאיי אינני נושא, ומה
 שמשבחים (ג"כ בענין הנ"ל) משבחים הנה"א, וזהו דבר שאינו בא
 ביגיעה.

ובענין שיכות לפנימי', ענה הנה אינני יודע בעצמי כי מאחר
 שאדמו"ר הי' בזה החדר ובזה החדר (אין דער צימער און אין דער
 צימער, והראה בידו הק' על חדרי המרכז וכו') וע"כ יש שם פנימי',
 און ווי נאר דער גוף זאל ניט זיין נידעריק וועט דאס דורכברעכן, רק
 שזהו עצת היצר.

אודות מחשבת דא"ח, הנה ניט אלץ גיט זיך גרינג, און מיט אמאל (זה)
 לא הי' מענה על שאלתי כ"א אמר כן), ובמילא אם לא ילך (וועט ניט

28. תשורה מטוסוב, תשס"ט.

גיון) ענין זה [שורות מסויימות של מאמר דא"ח] אז לחשוב בענין שלאחר חמשה שורות. ולחשוב ענין ולעשות ענין ולעשות "בכך" באהבה או ביראה, או אם הענין לא שייך לזה [לענין אהבה או יראה] לעשות בכלל קיצור, אם לא למדתי אעשה בעצמי [קיצור] כי לחשוב כל המאמר (היינו באמצע התפילה) זהו בלבול להודו לה' קראו בשמו.

שאל כמה שנותיי ועניתי כ' ואמר צו עשרים ווערט גיגעבן דעת עליון, שוין צייט צו ווערן קליגער, ולהיות בשמחה, וצריכים להתעסק עם עצמי ועם תלמידים הצעירים וחלקי בעולם וצריכים גוף בריא, ולא להיות במרירות ולברר העולם באותי' תהילים, תניא, עס איז דא וואס צו מתקן זיין אבער אין אפאר יאר.

וסיים: נו ר' משה זייט גיזונט ס'וועט זיין גוט (והביט בשמיכל) עס איז באמת שוין גוט נאר עס וועט זיין בטוב הנראה והנגלה (וחזר כל הענינים שציוה, והוסיף) וללמד אגה"ת ולחשוב שזהו דעם אלטען רבי'נס תורה, און דער אלטער רבי איז ניט גיווען שייך צו מרה שחורה.

ואמר אחר חודש אבוא עוה"פ, שאז אקיים את הציוויים, ווארום אייערע חבר'ה אז מ'הייסט זיי טאן עספעס א זאך איז קיין ראי' ניט אז זיי זיינען מקיים, אבער אז איר וועט וויסן אז איר דארפט אריינגיין אין א חודש ארום וועט איר מוזן מקיים זיין.

ציוה לשמור הבריאות לא להדר בזה היינו ניט ליגן בתאוות האכילה אבער עסן אופגעפאסט און פארטיק, לישון כמה שצריך, לא לחשוב אודות רע [בירור הרע] בעסער טראכטן וועגן דעם אויבערשטן ער איז דאך געוויס גוט.

גם טען מה שכתבתי צעטל גדול כ"כ (זה הי' בתחילה) ומסתמא גיפאטערט צייט פון סדר שכ"ז הוא איבעריק שטוב שלא לחשוב בזה.

גם ציוה לסיים המסכתא עד כ"ד טבת (סדר הדברים שכתבתי בכאן הוא לא כ"כ בדיוק).

יח

אור ליום ו' טבת תשי"א
 להת' משה לברטוב²⁹
 שאל: וואס הערט זיך וניענתי בראשי לאות שטוב יותר מעט, ואמר:
 אז דער אויבערשטער וועט העלפן ארויסגיין צוביסלאך מהטומאה
 כי כמו שהי' במצרים שהיו משוקעים במ"ט שערי טומאה והסיחו
 דעתם וישועת ה' כהרף עין, כן אצל כ"א לצאת מטומאתו הפרטית,
 ועתה צריכים לצאת ממרה שחורה וכמ"ש בתו"א [פ' תולדות די"ט]
 שמרה שחורה יכולים אויסניצן אין התמדה אין לערנען, לקבוע
 ללמוד מאמרי אדמו"ר, לשמור זמני הלימוד והאכילה והשינה היינו
 הן בנוגע הנשמה והן בנוגע לבריאות הגוף, ומעט מעט אגרשנו.

שאל אם לקחתי החמשה פרקים משניות בע"פ (שדיבר בי"ט כסלו³⁰
 (שיחזרו בע"פ עד יו"ד שבט) ואם קבלתי על עצמי ללמוד דא"ח או
 נגלה (שתבע עם התלמידים ואודותי מסר עם גדלי' קארף) אם הנני
 חוזר מאמרים (חשבתי ששואל אודות פאריז ועניתי בכלל חזרתי
 הקונטרסים, עפ"י ציווי אדמו"ר שציוה להרגיל עצמו לחזור מאמרי
 דא"ח [ואמר:]): נו ווען האט איר צייט צו טראכטן וועגן זיך, גם ציוה
 לשמור הסדר והשיעורים, פארוואס זעט מען אין אייך [ניט] קיין
 לעבעדיקייט.

בענין לימוד להמשיך שו"ע יו"ד, שאל מה למדתי בפאריז ואם למדתי
 שחיטה, ואמר לשאול מההנהלה ואם לא יהי' סתירה לסדרי הישיבה
 פארוואס ניט, וכן אם יהי' חבר היינו שאם החבר מסכים כי יותר טוב
 בחברותא ויהי' בהצלחה.

איר זאלט ניט דארפן אנקומען צו קיין דאקטורים, און מ'זאל פון
 אייך בשורות טובות.

29. תשורה מטוסוב, תשס"ט.

30. ראה תורת מנחם ח"ג ע' 125.

יט

י"ט טבת תשי"א
לא' התמימים³¹
בנוגע למה שכתבת אודות הלימוד עם בחור פלוני, לאחרי שנפגשתם יחד, ורצונו ללמוד עמך – הנה לדעתי אינו כדאי לבלבל את סדר הישיבה בשביל ענין זה. דיבור והשפעה על הזולת הוא אמנם ענין של מסירות-נפש, אבל אין זה צריך לבלבל את סדר הישיבה; עליך להתעלות בלימוד.

הרי כתבת שהבחור הנ"ל קבע לעצמו סדר ללמוד כמה שעות ביום; ביכולתו איפוא ללמוד במשך כל השבוע בעצמו, ובערב ש"ק לאחרי זמן הסדר, או בש"ק, אם ברצונך לחזור עמו על הגמרא שלמד במשך השבוע ולהתדבר על הענינים הנלמדים (כנראה לא כדאי לכנות זאת בשם "בחינה") – עשה זאת ("טו דאס געזונטערהייט"), זהו דבר נכון מאד.

בודאי יש לו טלפון, ביכלתך איפוא לטלפן אליו ולשאל אודות לימודו, ואם יש לו איזו קושיא – ביכלתך להשיב לו. הרי אמרת שהנך לומד את אותה המסכתא, ואם-כן, לא יקשה עליך להשיב על שאלותיו.

עליך לקבוע סדר ללמוד עמו חסידות – תניא, או אולי מאמרים מתוך "הקריאה והקדושה" – למשך חצי שעה או עשרה רגעים. לפי החושים שלו תראה אם הוא שייך יותר לשער היחוד והאמונה, לאגרת התשובה או לחלק ראשון בתניא – כל מקום שליבו חפץ.

אמור לו, שגם אני יודע את החשיבות של לימוד חומש עם פירוש רש"י, ולימוד הגמרא... כוונתי אינה "לחטוף" אותה ולעשותו "חסיד ליובאוויטש", שכן לימוד החסידות נוגע לכאן"א מישראל, ולא רק ל"חסיד ליובאוויטש".

יש לומר לו, שגם רבינו הזקן למד גמרא וחומש עם רש"י, ואף על פי כן למד חסידות, וציוה שכולם ילמדו חסידות. לימוד החסידות נועד לא רק עבור "רביים", או בשביל יהודים בעלי זקן; גם בישיבות של שאר חוגי בני ישראל ("עולמ'שע, הונגארישע") לומדים בספרי

31. תשורה ליסון, תשס"ו.

חסידות. ולאידך – לימוד החסידות לא נועד רק לילדים, אלא גם בחור בן י"ד שנה צריך ללמוד זאת.

אי-אפשר להסביר לו את חשיבות לימוד החסידות קודם התחלת הלימוד – כשם שסומא אינו יודע לחלק בין שחור ללבן, וכשישאלוהו מהו החילוק בין "אדם לבן" ל"שחור" – לא ידע להשיב; הוא יודע רק את המשותף להם – שלשניהם יש שני עיניים, חוטם ופה וכיו"ב, אבל את החילוק בצבעם אינו יודע. ועד"ז בנדון דידן: צריך לומר לו שיתחיל ללמוד חסידות, וכשילמד חסידות – יראה תוך כדי לימודו את חשיבות לימוד החסידות.

עליך ללמוד עמו חסידות כמה זמן שתוכל, אבל תמסור גם דבר-מה ("עפעס א גרוס") ממני.

לאחר שיצא וילך ללמוד בישיבה – אינני יודע עד כמה ובאיזו תדירות תוכל לראותו, ולכן עליך להשתדל לנצל את ההזדמנות ולהשפיע עליו ככל האפשר במשך שבועות אחדים אלו, ויה"ר שיהא בהצלחה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א שאל גם אודות סדר הלימודים שלו, אם הוא מקיים את סדר הלימוד שנתן לו, וכן אם שומר על סדרי האכילה והשינה.

ב

כ"ב טבת תשי"א³²

האם להניח תפילין דר"ת?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: ההנך הולך למקוה?

ת: לא בכל יום רק בשבת ויו"ט.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: עבורך זה מספיק, תתחיל להניח, אבל בלי נדר.

32. הוספות לשיחור"ק תשי"א.

כא

כ"ט טבת תשי"א³³

שאלה: בהיות שנוסע בעוד איזה ימים לצבא, איזה ספרים לקחת עמו?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: סידור, חומש, ותהלים.

שאלה: על איזה משקה לעשות הבדלה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: ביר או טיי.

שאלה: איזה פעולות טובות לעשות שם?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: להפיץ ה"שמועסן" זהו ענין גדול, וכן להניח תפילין עם החיילים עם הברכה, ומה טוב עם הקריאת שמע.

אח"כ אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: תהי' תמיד עם הרב הצבאי, ובאם בשבת לא יתפללו בביהכנ"ס (דהצבא) כפי שצריך, תעשה לבדך מנין, או שאתה תתפלל לפני העמוד.

כב

י"א שבט תשי"א³⁴

אמר שנוסע לצבא.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אל תדאג, ותהי' בריא. תניח תפילין, תאמר תהלים מתי שתוכל ותכתוב לי ממצבך.

מי אומר שתלך, הם ישלחו אותך ממחנה אחד לשני, ואפילו אם תלך מעבר לים מי אמר שתלך למקום המלחמה, ואפילו אם תלך למקום המלחמה אולי לא במקום סכנה, ואפילו אם תהי' במקום סכנה על החזית אתה צריך לידע שיש לך "העלמעט" (כובע פלדה) שמגן מכדורים, ובעת המלחמה תאמר תפילות ותחזור בשלום.

---

33. הוספות לשיחור"ק תשי"א.

34. הוספות לשיחור"ק תשי"א.

כג

י"ד שבט תשי"א
לחת' יואל כהן
זאלסט אויספירן דעם רבין'ס כוונה, דעם אויבערשט'ןס כוונה און
ניט די כוונה פון בשר ודם, זאלסט מצליח זיין אין גשמיות און אין
רוחניות, זאלסט זיין איר"ש, חסיד ולמדן, און די כשרונות וואס דער
אויבערשטער האט דיר באשיינקט - זאלסטו אויסניצן אין חסידות
און אין נגלה.

כד

ח"י שבט תשי"א
כ"ק אד"ש אמר לא' ביחידות שאדמו"ר האמצעי מבאר במאמר
שפעם מבטלים ת"ת מלמעלה כדי איוסצופירן א שליחות.

כה

ח"י שבט תשי"א
לחתן א³⁵
עולם העשי' נשתלשל מעולמות האב"י, וכל מה שנעשה בזה העולם
הוא השתלשלות מעולמות הגבוהים. ובתורה כתיב, אסתכל
באוריתא וברא עלמא, וזה חוכמתא דקב"ה. כל מה שבעולם הזה, כל
החדשות, הם כתובים בתוה"ק. כמו מי שבונה בית בונה הבית
מלבנים זה חומר גס, ומסתכל בה"בלופרינט³⁶ חומר דק, כמו כן
להבדיל התורה הוא ה"בלופרינט". ולא כמו שחושבין העולם
שהתורה החומר ומרמזת על "רוחניות" אלא התוה"ק הוא החומר
הדק שמרמזת על חומר גס. "ראדיא" טעלעוויזשאן" הכל מרומז
בתוה"ק. ובתורה יכול לשנות טבעיות לא בדרך נס אלא זה הכח ניתן
בתוה"ק. כמו שאמרו בירושלמי בקטנה שעד ג' שנים בתוליה חוזרין,
אם טעו ב"ד בחשבונם בעיבור חודש בתולי' חוזרין אפילו אח"כ. הרי
מפורש דע"י התורה נשתנה המציאות. עד"מ מי שדוקר אצבעו

---

35. קובץ "והאר עיינינו בתורתך", תות"ל מאריסטאון.

36. Blueprint = תוכנית.

בכותל וחשמל נדלק, כל בר-דעת מבין שאין זה נס אלא חוט ברזל נמשך מהכותל להחשמל.

אח"כ שאלתי מי שנולד בלי טהרת המשפחה, אי יש תיקון לולדות ע"פ חסידות, שיש פגם בולדות אח"כ כנודע, ואמר הרבי שליט"א שכמו שמועיל תורה להפך טבעיות כמ"כ ומכ"ש שמועיל תשובה שהיא גדולה מתורה שנבראת קודם והיא כ"ש מהפכת הטבעיות.

אמר לי – בגמ' חולין כז: כתוב בהמה צריך שחיתת רוב שתי סימנים, דריש עובר גלילאה בהמה שנבראת מן האדמה וחי' מרובין צריך שחיתת ב' סימנים, עוף שנבראת מן הרקק סגי בשחיתת רוב סימן אחד. – זה רמז ג"כ על האדם, דהאדם מורכב מנפש אלוקית ונפש הבהמית ובמה ניכר באדם הבהמיות שלו, לא מיבעי' באדם שמשעבד נפש אלוקית שלו ג"כ לנפש הבהמית, אלא אפי' אדם כשר ניכר בהמיות שלו – באכילתו ובנשימתו. וזה השני סימנים הקנה והושט. ובאמת הי' צריך שחיתת רוב שני סימנים פי' תעניתים וסיגופים, אבל דרך החסידות אינה מבקשת זה, אלא כמ"ש אין ושחט אלא ומשך. פי' מה החילוק בין משיכה ושאר קנינים, למשל חזקה עושה קנין בגוף החפץ, נעל גדר ופרץ, אבל משיכה אינה עושה דבר אלא מושך מבעלות דמוכר לבעלות דקונה. וזה ג"כ מבקשת דרך החסידות, שימשוך האכילה ושת' לרשות הסטרא דקדושה מרשות הסט"א. ובעוף שנבראת מן המים, יש לה מדרגה יותר גבוהה, היינו שהמים יש לו מעלות על העפר, שהמים הולכת למקום נמוך, ומחברת, כמו במקוה טופח להטפיח, וגם אע"פ שהוא גשם מ"מ אינו תופס מקום כמו עפר. ובישראל צריך ג"כ להיות כמו"כ. צריך להיות שפל, לא לתפוס מקום, וגם לחשוב על זולתו, להיות מחובר לכל אחד מישראל.

אבל אע"פ שהיתה שחיטה, אינה נכשרת לאכילה בזה אלא צריכה מליחה. וזה אנו ג"כ רואים, שבזמן הגמ' הי' די מליחה כשיעור מהלך מיל, ועכשיו השיעור שעה. וענין המליחה הוא להמשיך את הדם, ובעבודת האדם הוא להמשיך את ה"קאך" שבאה מהדם, דהנה בסוחר הוא מניח את ה"קאך" שלו בעניני משא ומתן, אבל הבן תורה הוא מניחו בתורה, אעפ"י אינו טוב, דכיון שהוא בא מנה"ב עלול עי"ז לבוא לידי מח"ז ר"ל, והאיך ממשיכו, ע"י התפלה. תפלה היא מליחה, דבגמ' כתיב דמלח אין לו טעם, כמו"כ יכול לחשוב בן תורה,

דהנה בשעה שהוא לומד תורה מחדש חידושים וכדומה, אבל תפלה תקנו אנשי כנה"ג כמו אלפים שנה, ובכל יום הוא מתפלל ממש אותו דבר כמו שהתפלל אתמול, יכול לחשוב מה התועלת בזה הרי באותו שעה הי' יכול ללמוד. אמנם הדבר אינו כן, דבגמ' שבת איתא השאלות ששואלין לאדם בשעה שעולה למעלה, נשאת ונתת באמונה, פלפלת בחכמה כו' אח"כ אם יראת ה' היא אוצרו מוטב ואם לאו וכו', משל לאחד שאמר העלה לי כור תבואה ואח"כ שואל העלית קב חומטין, פי' רש"י קב חומטין ארץ מליחה ואם לאו מתליע, אמר לאו, א"ל א"כ מוטב שלא העלית, עכתו"ד הגמ'. הרי אנו רואים שהמלח מעמיד כל התבואה, ואם לאו לא די שאינו עומד אלא מתליע. וכן עד"ז ממש הוא דוגמת ענין התפלה כמובן.

ובן תורה יותר עלול לישות מסוחר, כמובן שסתם בעה"ב אינו ניכר יהדותו אלא בשעה שעומד ומתפלל, ואח"כ כשיוצא לשוק הרי הוא דומה ל"דזשאן" או "דזשאו", משא"כ הבן תורה בכל מקום שהולך הרי הד"א של הלכות הולכין עמו, א"כ עלול הוא לומר אה"נ אמאי לא אתגאה על סתם בעה"ב. אבל הרמב"ם פסק, דבאדם פשוט כורע בברוך אתה זוקף בה', משא"כ במלך כורע ושוב אינו זוקף, פי' כיון שהוא עלול יותר להגבהת הלב, כמש"כ לבל ירום לבבו. והנמשל מובן. ובהחלק איתא שהיו משבחים לדוד לפני שאול, אמרו לו שהוא למדן גדול ולא הרגיש אמר יונתן ג"כ למדן כמוהו, וכזה מנו כל המעלות ולא הרגיש, עד שאמרו הלכה כמותו בכל מקום כמש"כ וה' עמו ואז הרגיש נפילה בעצמו. הרי בפי' שאפילו יהי' גאון עצום מ"מ לא פסקינן הלכה כמותו, אא"כ וה' עמו פי' שיש לו יר"ש.

שאלתי שאלה בענין הגמ' (ב"ב ק"י) הנושא אשה צריך לבדוק באחי' שרוב בנים הולכים אחר אחי האם, ואמר לי שזה אינו אלא היכא שאחד מומר להכעיס, שאז ראינו שזה בטבע, אבל אם הם לתיאבון, אין זה בטבע ואינו פוגם.

כו

כ"ב שבט, תשי"א להתי' דובער יוניק והתי' דוד רסקין³⁷
סיפרנו שגמרנו הלכות טריפות הריאה ושחיטה וקיבלנו 'קבלה',
ושאלנו מה הסדר ללמוד אחר הסדר.

שאל כ"ק אד"ש צי מ'האט גילערנט הלכות שחיטה, צי דו האסט
געשחט'ן גסות. בערל ענה שהוא יודע מכבר, ואני אמרתי שכבר
שחטתי גסות. שאל: איפה? בפאריז או באירלנד? השבתי: באירלנד.

שאל מה רצוננו ללמוד. אמרתי שברצוננו ללמוד כמו שיאמר לנו כ"ק
אד"ש, ואז יהיה לנו יותר רצון על זה. ואמר אד"ש אז מיר זאלן זאגן
וואו ס'איז ניטא קיין רצון – וועט מען אפמאכן א רצון. ואמר שנלמד
גמרא למיגרס, בלי תוספות. נאר אויב עס פאסט נישט, לערנט מיט
תוספות.

שאל באיזה זמן גומרים הסדר, והשבנו: בשעה 9:30. ואמר: תלמוד
כשעה ומחצה, ואם יישאר עוד זמן, אז תלמדו גם חסידות למגרס,
וגם קיצור שולחן ערוך.

שאל האם לומדים את הדינים הנוגעים לפועל, ברכות הנהנין, איך
לקבוע מזוזה והמקומות בתפילה שרשאים להפסיק לעניית אמן,
והאם לומדים זאת בכלל בישיבה? ואמר כ"ק אד"ש שהוא יראה
לקבוע שילמדו.

שאל מה אנחנו חושבים (ואולי אמר: חפצים?) לעשות כשיהיה עול
ריחיים על צווארנו? תרצו להיות שוחט, ראש ישיבה? והוסיף: ולאן
דווקא שתאמרו שניכם דבר אחד. אמרתי שאין אנחנו חושבים
מאומה. ואמר [אד"ש]: אפילו ילד קטן חושב מה הוא יהיה כשיהיה
גדול... וסיים: כשיהיה אדר, אז יהיה נראה ה'נהפוך הוא'.

שאלתי איזה גמרא נלמד והשיב [אד"ש]: מאחר שלומדים גיטין
בישיבה, טוב שתבחרו מסכת מסדר מועד או נזיקין. מקען זיין א
גדול בישראל און מיינען אז עס איז ניטא א חוץ די זיבן מסכתות
וואס מ'לערנט אין ישיבה.

37. תשורה כץ, תשע"ט.

וכן חסידות לגירסא. והגם שאין יודעים את העמקות, אבל את העניינים יודעים. זהו בחסידות, ובפרט בנגלה איז געוויס אזוי, אסאך נגלה, אסאך חסידות. לערנט א פאר טעג נגלה און א פאר טעג חסידות.

אמרנו שבמשך השבוע אנחנו לומדים עם תלמידי הישיבה [ה?'] ימים נגלה וחסידות, ושאלנו איך ללמוד טוב יותר. וענה: ב' ימים נגלה וב' ימים חסידות. שאלנו כמה זמן ללמוד ואמר: מ'קען לערנען א פאר שעה א טאג. ממילא אמר בשביל השתי שעות תהיו יכולים ללמוד קיצור שולחן-ערוך בכל יום 10-15 מינוט עם ההגהות מאדמו"ר הזקן וואס זיינען אראפגעבראכט ב'לחם הפנים'.

שאלתי איזה דא"ח נלמד, ואמר: דרך מצותיך, כי ס"ו מסתמא יהיה קשה עבורכם. אויב איר וועט וועלן, קענט איר זיך משתדל זיין אין דעם.

שאל: וואס פאר א מאמרים לערנט איר בכלל? אמרנו: המשך ראש השנה. ושאל: המשך תש"י או תשי"א? אמרנו: תשי"א. אמר: ביז יעצט לערנט איר נאך?! ושאל אד"ש: פון ווען, פון תשרי אדער פון חשוון? וענינו: מחשוון. ומנה: חשון, כסלו, טבת, שבט – דריי מיט א האלבע חדשים! ואמר: איר קענט לערנען א פאר טעג גמרא, א פאר טעג דא"ח, נאר איר זאלט ניט אפלערנען דריי מיט א האלבן מאמרים פאר אזא צייט.

לפועל אמר שבמשך כשבועיים נלמד שולחן-ערוך אדמו"ר הזקן בנוגע לשיחיטה ופסקי דינים מהצמח-צדק על הלכות טריפות. והוסיף: מ'האט דאס איצטער שוין געשיקט פון דייטשלאַנד. מסתמא זה לא נוגע לסדר הישיבה כל יום.

שאלתי: מה נלמד עם הבחורים משיבת 'תורה ודעת' שאנו לומדים עמהם? שאל כ"ק אד"ש: מה למדתם עמם עד עכשיו? השבתי: בהתחלה למדנו קונטרס 'ומעין יוצא מבית ה', ולא חפצו מצד שהם אומרים שהם יכולים ללמוד זאת בעצמם. ולמדנו המאמר די' שבט. ושאל: מדוע לא למדתם גם המאמר די"ג שבט? זיי גייען דאך צוזאמען. און די וואס זיינען ניט געווען פריער, קען מען מסביר זיין דעם תוכן. און ס'איז דאך פאראן קיצורים. ובכלל, הלא ישנם תלמידי ישיבות שיכולים להבין זאת. אמרנו שעכשיו אנו לומדים עמם תניא

משום שישנם כאלה שחפצו ללמוד דווקא תניא. ואמר כ"ק אד"ש:
מ'דארף זיי נאכגעבן. ושאל אד"ש איזה פרקים אנו לומדים עמם,
ואמרנו: מההתחלה.

[ואמר אד"ש:] היינט איז געווען בא מיר א בחור, א.ר., ער האט
געזאגט אז ער לערנט תניא מיט אייך. ווי קומט ער אריינפאלן צו זיי?
מ'דארף זעהען אז יעדערער זאל בריינגען מיט זיך נאך א בחור.

ושאל: צי האט איר מיט זיי געלערענט קונטרס עץ החיים? אמרנו
שלא. ואמר אד"ש: מ'דארף פרוואוון. דארט רעדט זיך ארום ווי
מ'דארף לערנען חסידות און נגלה. מ'דארף זיי געבן קונטרס עץ
החיים, זאלן זיי האבן בא זיך און לערנען אים. אחר כך אמר שעכשיו
עדיין לא לתת להם, אלא לחכות עד 'החודש אשר נהפך'.

שאל אד"ש אם אנו נותנים להם ללמוד 'ליקוטים' מהשיחות, ואמרנו
שכן. שאלתי מהיכן להתחיל, האם להתחיל מההתחלה. ואמר
אד"ש: למה לא? מ'זאל לערנען פון אנהויב. דארט בריינגט ער אראפ
של"ה ועוד, כמו שהם אוהבים. ואמר שעכשיו נלמד עמם את
המאמר די"ג שבט שהוא המשך, אחר כך נלמד עמם תניא ואחר כך
בחודש אדר נראה מה ללמוד עימם.

כז

שבט תשי"א
לתר' יצחק גולדין
התמים ר' יצחק גולדין . . הי' ביחידות אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א
יותר מחצי שעה, מה דיבר איתו לא אדע, רק לבסוף טרם שיצא, האט
זיך כ"ק אדמו"ר שליט"א זייער צו וויינט, ואמר: מ'דארף זעהן
בריינגען צוריק דעם רבי'ן.

כח

כ"ב אד"ר תשי"א
 להת' דוד רסקין³⁸
 היום, כשנכנסתי להיכלו הק', כבר הי' המכתב עם הפ"נ על השולחן
 בין עוד ניירות.
 אמר לי כ"ק אד"ש 'מסתמא אודות אמך נכנסת', וקרא המכתב
 בעיניו.

אחר כך אמר לי כ"ק אדמו"ר שליט"א, אז איך זאל שרייבן דעם
 טאטע אז ער זאל בודק זיין די מזוזות, און זאל גיין צו א דאקטער אז
 ער זאל געבן איינשפריצונגען אודות זה כמו שעושים בארץ ישראל.
 שאלתי איזה איינשפריצונגען, וענה כ"ק אד"ש: הם יודעים שם
 האיינשפריצונגען הנוגע ל... און מ'דארף ניט מאכן פון דעם קיין
 וועזן. וכן אמר שהאיינשפריצונגען הוא אודות הוסט, ואודות
 דאקטער אמר: אויסגעפינען א דאקטער. אמר איזו ברכה, ואינני
 זוכר הלשון בדיוק.

כט

כ"א אד"ר תשי"א
 להת' דובער יוניק והת' דוד רסקין³⁹
 אמר⁴⁰ כ"ק אד"ש: ... מסתמא האט איר געהאט גבהות אדער גסות
 אדער גאווה פון דעם וואס איר אליין האט געלערנט אין דעם חדר ...
 געוויס איז דאס א זכות וואס איר האט געלערנט אין צימער א יאר
 מיט עטלעכע חודשים. וואס דורך דעם איז אין אייך ניתוסף געווארן
 אן אור וואס קיינער קען דאס ניט צונעמען פון אייך. אבער 'התורה
 מחזרת על מקום נמוך', אזוי ווי 'מים שיורדים ממקום גבוה למקום
 נמוך'. איז בשעת אז איר וועט לערנען אונטן, וועט דאס ביי אייך
 פועל זיין א התרחבות אין השגה.

38. תשורה כץ, תשע"ט.

39. תשורה כץ, תשע"ט.

40. ממכתב מיום כ"ז אד"ר תשי"א: ביום ב' העבר הופסקו לימודינו בחדר היחידות...
 וכתבנו פתקא ע"י הרב חדקוב, וביקשנו מכ"ק אד"ש לכנוס אמלו. ונכנסנו לחדר כ"ק אד"ש
 בשעה 4:30 וכ"ק אד"ש עמד בפנים שוחקות.

ס'איז מסתמא געקומען די צייט וואס איר דארפט אראפגיין פון דארט... עס קען זיין אז דער טעם איז מצד דעם וואס איר האט געהאט פון דעם גבהות, גסות און גאוה, וואס דאס זאל זיין אפקומעניש. איר זאלט מסיח דעת זיין אינגאנצען פון דעם, און עס זאל זיין בהצלחה⁴¹.

ל

כ"ב אד"ש תשי"א לא' מתלמידי ישיבת תורה ודעת⁴²
כ"ק אדמו"ר שליט"א דיבר אתו אודות ענין שליחות בקידושין, ואמר:

א) בשו"ת עונג יו"ט מקשה, אמאי בעינן כלל שליחות בקידושין, הרי כשהאשה נוטלת קידושיה מעל גבי קרקע וכיו"ב וכן כשא"ל הילך מנה והתקדשי לפלוני כו' הרי אין שום שליחות.

ויש לתרץ קושייתו – שבמקרים כאלו שיש באמצע בר קידושין, מציאות היכולה להוות סתירה לקידושי המשלח, לכן נדרש השליח לבטל את עצמו ולזה הוצרכה התורה לחדש דין שליחות בקידושין (היינו שהשליח עצמו אכן אינו מציאות לעצמו כלל).

דוגמא לדבר מצינו בריש מסכת זבחים: "חטאת ששחטה לשם עולה פסולה. שחטה לשם חולין כשרה. אלמא דמינה מחריב בה (דבר שהוא מינו מועיל בו לעקור את שמו) דלאו מינה (כגון חולין שאינו מין קדשים) לא מחריב בה (ואין שמו נתפס על הזבח לעקור את שמו ממנו)",

היינו: מכיון שהוא שחטו לשם קרבן הדומה לו וראוי למזבח – הרי הוא נחשב כמציאות לבטל קרבן האחר על ידי מחשבתו. מה שאין

41. בהמשך המכתב (הנ"ל הערה שלפנ"ז) כתב: פעם ב' ביום זה, כשנכנסנו בשעה 5 לערב, עמד מלהביט בהמאמר. ושאל: פארוואס זייט איר נאך אלץ אזוי אומעטיק? וואו לערנט איר אין בית המדרש? והשבנו: פה ביחד. ואמר: איר לערנט דארט חסידות און נגלה. נעמט א מאמר, און מאכט יעצט די התחלה. ונתן להגיה את המאמר 'וקיבל היהודים' דשנת תרפ"ז הנדפס ב'התמים' דתמוז תרצ"ז. ואמר: יעצט זאל זיין א גוטע התחלה.
42. "מקדש מלך" ח"ד.

כן אם חשב על משהו שהוא כמו אבן – שאינו מציאות כלל למזבח – אין שם פסול.

(ב) נזכר בענין ביטול השליח למשלח ידוע שיש בזה ג' אופנים:

א. פעולתו של השליח מתייחסת להמשלח ונחשבת כפעולת המשלח.

ב. לא רק שהפעולה מתייחסת להמשלח אלא גם דמעשה השליח הוא כמו המשלח עצמו, אבל רק לצורך ובשביל הפעולה.

ג. שכללות מציאותו נעשה חד וכמותו ממש של המשלח.

ועל פי זה יש לבאר המחלוקת בין רב ודבי רב שילא אם שליח נעשה עד (דעת רב) או לא (דבי רב שילא) – דאם לומדים אנו כאופן הא' והב' אזי באמת השליח הרי הוא מציאות לעצמו ולכן יכול להעיד שהרי אינו נוגע בעדות. אך אילו לומדים כאופן הג' דנעשה דבר אחד ממש עם המשלח, אם כן, הרי הוא כהמשלח גופא ולכן מסתבר דאין שליח נעשה עד מכיון שהוי נוגע בעדות.

בתוך הדברים סיפר כ"ק אדמו"ר שליט"א: פעם שאלוהו מהבעש"ט, מדוע הוא עושה תנועות משונות בעת התפלה, כמו לטפוח בידים, ולרוץ בהחדר מזוית לזוית וכדו'. וענה הבעש"ט: שאם אחד טובע בים ועושה תנועות משונות להציל את עצמו, מעולם לא יצחק איש עליו, ואם על הצלת הגוף אסור, עאכו"כ כשצריך להציל נפשו.

לא

להת' דוד רסקין⁴³

י"ב ניסן תשי"א

כשהייתי בי"ב ניסן אצל כ"ק אד"ש, אמר לי: איך האב באקומען א פ"נ מכוח דעם טאטין, איך האב געליינט אויפ'ן ציון. פון וואנען ווייסט מען אז דאס איז אויף די לונגען? מסתמא עס איז גארניט. גם שאל אם היה אצלך⁴⁴ איזה דבר על הלונגען קודם לזה, ואמרתני שלא היה.

43. תשורה כץ, תשע"ט.

44. אצל אביו, הר' יעקב יוסף רסקין.

לב

כ"ו ניסן תשי"א⁴⁵
...הילדה בוכה מאד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: הנשמה קודם ירידתה למטה עמדה תחת כסא הכבוד ובירידתה יש לה צער, ועל כן בוכה מאד.

לג

כ"א אייר
להר' בן ציון שם טוב
אמר כ"ק אד"ש אודות אחד שחלתה רגלו, כי צריך הוא: א) לתת צדקה בריבוי פעמים. ב) להזהר במצות תפילין. ג) לאמר תהילים. ד) ללמוד (להרבות בלימוד ה) חסידות.

לד

ב' סיון
להת' דוד רסקין⁴⁶
פאר איינס וועל איך געבן א מזל טוב פארן ברודער⁴⁷, איר ווייסט מסתמא אז בא אים אז אינגעכן חתונה. עס זאל זיין בשעה טובה ומוצלחת.

לה

י"ג סיון תיש"א
להר' בן ציון שם טוב
איבערגעבען א גרוס צו אנ"ש אין קאנאדע לונדון פאריז און מאנסשטר, איבערגעבען אז עס זיינען איבער געבליבען פכים קטנים, ואעפ"כ מצד דעם חשך – האט מען אונז גיגעבען אורות גדולים ביותר, תורת הבעש"ט און תורת החסידות חב"ד, אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו וואס אזוי איז אויך די צדיקים די נשיאים מאנען פון אונז נאר נאך אונזערע כחות, און וויבאלד אז מען מאנט

---

45. "היכל מנחם" ח"ג.

46. תשורה כץ, תשע"ט.

47. הר' שלום דובער שהתחתן בימים אלו.

פון אונז - האט מען אונז גיגעבען כחות אויף דעם דורך די התקשרות צום בע"ש צום מגיד צום אלטען רבי'ן וכו' - הפסיק בבבלי - דער שווער.

מען דארף מאכען א פארבריינגען, מען דארף זיין בהתקשרות בהתאחדות ובשמחה, דער פארבריינגען קען מער פועל'ן איידער זיצען איינער אליין מיט א ספר.

עס דארף זיין דער אייגענער טרייסל, דיא הזזה, און דאס קומט ניט דורך פאסטן דריי טעג, דורך טרינקען א בוטעל בראנפען - נאר עס קען קומען דורך א קאפיטל תהלים כדבעי למהוי, דורך א פסוק חומש מיט רש"י, דורך עטליכע שורות תניא, דורך א שטיקעל חסידות כדבעי להוי מען דארף טאן איין מאל צוויי דריי אויב עס העלפט ניט - ניט נתפעל ווערן און טאן א פערטן מאל אויב מען מאכט זיך אין מיטען א הפסק - דארף מען ווייטער טאן און מיט א מאל וועט ער זיך כאפען אז ער שטייט בקרן אורה דער פארבריינגען קען זיין ווי א מאל אמאל נאכדעם אמאל אינמיטען.

פארט געזונט און מען זעל הערען בשורות טובות.

לו

להת' משה לאזאר⁴⁸

כ"ו סיון תשי"א

... מיט וועמענס רשות? פון הרב מענטליק?

בנוגע דעם דו זאלסט ווערען א חסיד יר"ש און א למדן.

און די קינדער אויכעט מאכען זיי פאר יר"ש און מסתמא קענסטו דאך.

זאלסט זעהן אפהיטען דעם שיעור תהלים. מסמא טוסטו דאס אבער דארטען קען אפשר זיין שווער.

און שבת עס איז דאך שבת מברכים זאלסט זאגן תהלים.

48. "ביחידות", תשע"ו.

זאלסט אנשטרענגען זיך קריגען אן עלי' דעם שבת. מסתמא איז דאך דא א מגין אין קעמפ. זאלסט דאס ניט שפארען, אז ניט אין דער פריא זאל זיין ביי מנחה, אבער על כל פנים זאלסט זעהן עולה זיין. און דורך לערנען א מאמר פון רבין.

מיט קינדער זאלסט זעהן לערנען מיט זיי יעדען טאג עפעס פון דער סדרה. מוזט זיי ניט זאגען אז עס איז פון דער סדרה. אבער יעדען טאג זאלסט זעהן עפעס מיט זיי לערנען פון רש"י אדער א מפורש. עס זאל זיין מיט הצלחה.

עס איז פאראן דארט א לייק וואו מען קען זיך טובלען? [יא.] אויב אזוי זאלסט זעהן זיך טובלען דעם עש"ק און דעם שבת פאר דיין יום הולדת.

לז

כ"ח סיון תשי"א

א' נכנס ליחידות בשביל יום הולדת ואמר לו אד"ש: שביום הולדת יאמר שיעור תהילים בשלימות (שיעור יומי), יתן ח"י לצדקה, ילמד מאמר י"ב תמוז (סה"מ תשי"א), ויקבל עלי' לתורה.

לח

אדר"ח תשי"א

לבחור א' מברזיל⁴⁹

שאלה: אני מבקש ברכת כ"ק אדמו"ר להצלחה בלימודיי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מה הנך לומד?

ש: מסכת בבא מציעא.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: איזה פרק?

ש: פרק המפקיד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (אחר שניות ספורות של דביקות):

---

49. "מקדש מלך" ח"ד.

מען דאך ניט, נאר אפילו די זאכן וואס מ'מעג טאן דארף מען זיך אויך באטראכטן צי מען דארף דאס טאן צי ניט.

און די הנהגה איז נוגע צום קיום פון אלע מצות אין וועלכע מ'איז מחוייב מן התורה. האט דאס די תורה אנגעוויזען אויף דעם דורך איינפירען נדר מיט אצייט פאר דעם חיוב קיום פון די איבריגע מצות.

אז דו ווערסט צוועלף יאר וואס ביי דיר איז שוין אויך שייך נדר זאלסטו זיך היטן ניט נאר אין די ענינים וואס מ'טאר ניט טאן נאר אפילו אין די ענינים וואס מ'מעג זיי טאן.

דו פארסט דאך יעצט אין קעמפ, זאלסטו זעהן משפיע זיין אויף דינע דארטיגע חברים, מאכען זיי פאר גאנצע חסידים אדער לכה"פ נעהענטען צו חסידים.

פאהר געזונטערהייט און "פאפראווע" זיך, איך ווייס ניט צי דו פארשטייסט דעם ווארט פאפראווען, איך מיין זאלסט זיין געזונט אין גוף און זיין געזונט אין די נשמה און זאלסט קומען געזונטערהייט, און דאן זאלסטו זיך באווייזען, וועט מען זעהן וואס דו האסט אויפגעטאן.

דו זאלסט זיין א חסיד יר"ש און א למדן.

אבי שי' אמר לאדמו"ר שליט"א כי אני חוזר משניות בע"פ ועתה אני משלים ליום ההולדת שלי מס' ב"ק, וציוה אדמו"ר שליט"א שאחזור לפניו את פרק ב' של ב"ק והתחלתי לומר, אבל גמגמתי מעט בלשוני, ושחק ואמר, דו האסט מסתמא טרחא דאורחא, אי"ה אז דו וועסט קומען צוריק וועסטו פאר מיר זאגען דעם פרק ד' בע"פ.

אח"כ אמר, דו נעמסט דאך מיט מסתמא א סידור און א חומש, זאלסטו מיטנעמען א תניא אויך, אויב דו האסט זיך ביז איצט ניט אזוי געפירט, איז יעצט פון צוועלף יאר אן זאלסטו שטענדיג אזוי טאן מיטנעמען מיט זיך אין וועג א תניא.

מ

כ"ה תמוז להת' אלי' גרוס⁵¹
 נתתי הצעטעל לכ"ק אדמו"ר שליט"א, אשר כתבתי כי אני חפץ
 ללמוד בישיבה כל הזמן, ולא יהי' אצלי שום עסק רק לימוד התורה
 כל היום בישיבה, ובקשת ברכה להצליח בלימודי ולא יהי' אצלי שום
 בלבולים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א קרא הצעטעל, ושאל, וואס הערט זיך בנוגע...
 [קרובת-משפחה שלו] פארען צו איהר ברודער אין קליוולאנד?
 ועניתי... [קרוב-משפחה שלה] האט שוין חתונה געהאט און זי
 טראכט ניט פון דעם.

שאל, און... [קרוב-משפחה שלו]? בנוגע... [קרובי-משפחתו]
 ועניתי, ער ארבעט יעצט אויף טעלעוויזשען, דאס וואס... האט
 איהם צו געזאגט צו העלפען.

שאל, ... [קרובת-המשפחה הנ"ל] האט א שטעלע? ועניתי, ניין
 אבער עס קומט אהן געלט פון שטאט.
 שאל, וועגען א שידוך? עניתי, זי זוכט.

שאל, דו גיסט Encouragement⁵² צו [קרוב-המשפחה הנ"ל]?
 ועניתי, איך העלף איהם אויס.

שאל, דו לערענסט נאר הלכות שחיטה? (האב איך געמיינט ער [כ"ק
 אדמו"ר שליט"א] פרעגט, אויב איך לערן נאר הלכות אין חושן
 משפט? ועניתי, ניין יורה דעה מיט ש"ך און ט"ז. שפעטער האב...⁵³

51. תשורה גרוס, תשע"ט.

52. עידוד.

53. חסר ההמשך.

מא

ה' מנחם אב תשי"א
להת' דובער יוניק⁵⁴
כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו סדר עבודה ליום ההולדת ובין הדברים
אמר:

דערנאך וועט איר אפּלערנען דעם מאמר פון י"ב תמוז במשך פון
היינט ביינאכט און מארגן, דאס איז די מאמר פון רבי'נס יום הולדת,
בעסער וואלט געווען חזר'ן א טייל אויף אויסעווייניק. . א שאד
וואס איר זייט נישט געפארן ערב ר"ח אויפ'ן ציון.

מב

אור לער"ח אלול תשי"א
להת' משה לברטוב⁵⁵
אמר: ביי אייך איז דאך מארגן יום הולדת, זאלט איר אפזאגן א ספר
תהילים חוץ דעם שיעור תהילים.

איר זאלט אפּלערנען דעם רבינ'ס א מאמר, און א טייל פון דעם זאלט
איר אויסחזר'ן אויף אויסוועניק, חזר'ן א מאמר פארנאכט, מסתמא
חזר'ט דא א בחור יואל⁵⁶ צי אנאנדערער, זאלט איר דערריידן זיך
אדער ביידע זאלן זאגן, אדער פריער איר און דערנאך ער, אדער איר
אליין, אז ניט נעמען עטליכע בחורים און חזרן פאר זיי, אדער
בייטאג, שאלתי אם זה המאמר גופא, ואמר שלא ווארום איר וועט
דארפן זיצן דאנערשטאג ביינאכט און ניט דאס איז מיין כוונה.

געבן צדקה אינדערפרי פארן דאווענען ח"י סענט און פאר מנחה ח"י
סענט, איר זאלט זיין א חסיד יר"ש ולמדן לאריכות ימים ושנים
טובות בנר מצוה ותורה אור ומאור שבתורה, מ'זאל פון אייך האבן
נחת אידישען נחת חסידות'ן נחת.

שאלתי אודות היאצ"ט ואמר שהמנהגים נדפסו בקונטרס ב' ניסן
תש"ח והוספות בתש"ט, ואם אפשר לגמור מסכתא או קטנה או

54. תשורה יוניק, תש"ס.

55. תשורה מטוסוב, תשס"ט.

56. הר' יואל כהן.

מחלוקת הש"ס, לחזור מאמר מאכט ניט אויס ווען (או עש"ק או לפני מנחה, כי כפי שהנני זוכר שהי' היאצ"ט שבת).

לזכות

כ"ק אדמו"ר

נתרם ע"י א' השלוחים בקשר עם יום הבהיר כ"ח סיון
להצלחתו ולהצלחת כל בני ביתו שי'
לנח"ר כ"ק אדמו"ר

* * *

לזכות

הרה"ח השליח הר' **לוי יצחק** בן חיה רחל
וזוג' מרת **נחמה דינה** בת רייזל
וכל יוצאי חלציהם שי'
סטמבלר
שיראו הצלחה בכל עניניהם
לנח"ר כ"ק אדמו"ר

לזכות
החייל בצ"ה זאב בן מלכה שי'
ליפסקר
בקשר עם הגיעו לגיל מצוות
שיזכה להיות חסיד ירא שמים ולמדן
לנח"ר כ"ק אדמו"ר

* * *

לזכות
החתן הרה"ת מנחם שי' שמערלינג
והכלה המהוללה מרת ברכה רישא רחל תחי' הורוביץ
לרגל נישואיהם בשעטומ"צ
ט"ו תמוז ה'תשפ"ג – שנת הקהל
שיזכו לבנות בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
בחיים מאושרים בכל
ויזכו לצאת בשליחות כ"ק אדמו"ר

נדפס

לחיזוק ההתקשרות

לכבוד קדושת

אדוננו מורנו ורבינו

